

5/c

A-II/5/2344/ 21

चतुर्थसत्रार्द्धम्

पञ्चमपत्रम्

सिद्धान्तज्योतिषम्

समयः घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्काः 80

(15×2=30)

अ. सर्वे अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः।

1. आर्यभट्टीयग्रन्थानुसारं पृथिव्याः परिधिः किमस्ति ?

अथवा

सिद्धान्ततत्त्वविवेकः इत्यस्य रचनाकालः कः ?

2. नीलाम्बरज्ञा कस्य राज्ञः आश्रितः आसीत् ?

3. भास्कराचार्यस्य पिता कः आसीत् ?

अथवा

एककल्पकालेषु कति वर्षाणि सन्ति ?

4. ज्योतिषशास्त्रे प्रधानग्रहाः के ?

5. ब्रह्मगुप्तस्य निवासस्थानं कुत्र अस्ति ?

अथवा

पञ्चसिद्धान्तिकायां केषां पञ्चसिद्धान्तानां संग्रहः अस्ति ?

6. गणितस्य कतिभेदाः ?

7. किं नाम सावनदिनम् ?

अथवा

जीवनाथः कुत्र वास्तव्यः आसीत् ?

8. दिव्यमानं किम् ?

9. क्रान्तिवृत्तं नाम किम् ?

10. अयनस्य कति सङ्ख्या भवति ?

11. सूर्यसिद्धान्तस्य गूढार्थप्रकाशिका नाम्नी टीका केन रचिता ?

12. सूर्यसिद्धान्तः तन्त्रग्रन्थः करणग्रन्थो वा ?

अथवा

सिद्धान्तशेखरग्रन्थस्य लेखकः कः ?

13. सायननिरयणयोः को भेदः ?

14. रेखागणितं कस्य रचना वर्तते ?

15. तिथिपारिजातः केन रचितः ?

ब. सर्वे लघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(5×6=30)

16. वैदिककालिकज्योतिषस्य संक्षिप्तस्वरूपं लिखत ।

17. वलनं प्रतिपादयत ।

अथवा

भट्टोत्पलस्य परिचयं लिखत ।

18. तिथिसंस्कारं स्पष्टयत ।

19. चक्रयन्त्रस्य स्वरूपं लिखत ।

अथवा

अक्षांशं स्पष्टयत ।

20. चन्द्रविम्बे शुक्लत्वं सदैव किमर्थं न भवति ।

अथवा

पातनिर्णयं स्पष्टयत ।

स. निबन्धात्मकः प्रश्नः समाधेयः ।

21. वराहमिहिरस्य परिचयं तस्य ग्रन्थवैशिष्ट्यं लिखत ।

(1×20=20)

अथवा

नवविधकालमानं प्रतिपादयत ।

अथवा

सूर्यसिद्धान्तस्य वैशिष्ट्यं लिखत ।